

A 231
4

oo
Lis.

Hist.

III. C. 3.

DE
PASTORIBVS ET DOCTORIBVS

AD EPHES. CAP. IV. COMM. II.
SCHEDIASMA

QVOD
VIRO MAXIME REVERENDO, EXCELLEN-
TISSIMO AMPLISSIMOQVE

D O M I N O

M. ROMANO TELLERO,

SS. THEOL. BACCAL. ET AD D. THOMAE
LIPS. DIACONO MERITISSIMO,

EO, QVO

THEOLOGIAE PROFESSORIS

PVBLICI EXTRAORDINARIII MVNVS

IN ACADEMIA LIPSIENSI

RITE OBLATVM,

PROGRAMMATE ATQVE ORATIONE

SOLENNI

A V S P I C A B A T V R

DIE, NEMPE D. XVII. IVL. MDCCXXXVIII.

ANIMO GRATVLAVNDO ATQVE DEVOTO

E X H I B E T

COLLEGIVM HOMILETICO - PRACTICVM,

QVOD SVB

IPSIVS VIRI MAXIME REV.

D N. M. T E L L E R I

PRAESIDIO FLORET

I N T E R P R E T E

M. GOTTLOB PERSIGKIO, KIRCHHAINA-LVS.

SS. THEOL. STVD.

LIPSIAE, EX OFFICINA LANGENHEMIANA.

DE
PASTORIBVS ET DOCTORIBVS
AD EPHE. CAP. IV. COMM. II.
SCHEDIASMA

QVOD
VIRO MAXIME REVERENDO, EXCELLEN-
TISSIMO AMPLISSIMOQVE

D O M I N O
M R O M A N O T E L L E R O,
SS. THEOL. BACCAL. ET AD D. THOMAE
LPS. DIACONO MERITISSIMO,

SO. QVO
THEOLOGICAE PROFESSORIS
PUBLICI EXTRAORDINARIJ MVNVS
IN ACADEMIA LIPSIVSI

PROGRANIMATE AVQVE GRATIAE
SOLEMNI
A V S P I C A T A V R

DIE NEMPE D. VII. IUL. MDCCXXVIII
ANNO DOMINI MDCCLXXVIII ATQVE DEVOTO

EXACTE
COLLEGIJ HOMILETICO. FRAGNICVM

QVOD SVB
ISSVS VIRI MAXIME REV.

D. N. M. T. E. L. L. E. R. I.

TRAVSIVS, FLORES
INTERRETE

M. GOTTL. PERSIGLIO, KIRCHHANS-LIS.
SS. THEOL. BACC.

PRIMUM EX OFFICINA LIPSIVSIANA

MAXIME REVERENDE,
EXCELLENTISSIME AMPLIS-
SIMEQVE,

PATRONE ATQVE PRAECEPTOR
OMNI PIETATE AETERNVM COLENDE,

Reuerentia erga TE, VIR MAXI-
ME REVERENDE, ducti
non possumus non, quum TE,
nouum munus publicum oratio-
ne solenni auspiciari videamus, ma-
xima exultare laetitia. TE enim
Ecclesiasten quidem suum dignif-
simum, doctoremque et suauissi-
mum et grauissimum pro rostris sacris verba facientem
dudum veneratur coetus purior Lipsiensis: a TVO quo-
que ore dulcissimo studiosa iuuentus cum in aedibus
sacris, tum in scholis domesticis pendet frequentissima;
sed hodie quoque TE diuinitus per summum potentif-
simumque harum prouinciarum magistratum, professo-
rum subsellia doctorumque cathedram occupantem non
sine summo gaudio et admiratione adspicit et in sinum
suum recipit academia. Sic virtutes TVAS eximias,
sic eruditionem, qua polles, exquisitissimam, quotquot
TIBI dant operam, venerantur; summique rerum sacra-
rum iudices digna meritis TVIS praemia statuere no-
runt.

runt. Nolo idcirco in laudes TVAS exspatiari, multisque TE celebrare encomiis, ne obscurare magis videar merita TVA, quam illustrare, quum et Illustres, et Magnifici et Summi viri ea iam maxima esse cognoverint atque experti fuerint. Id tamen abs TVA humanitate petimus, qui TVO praesidio gravissimo in exercenda Theologia Homiletica fruimur, ut liquido nobis ad vnum fere omnibus liceat fateri ore: nos multam omnino, quantam quisque pro ingenii sui modulo capere potuit, doctrinam, si a Deo discesseris, TIBI debere acceptamque ferre. TE enim Praeceptore vfi sumus in Theologia Exegetica, quin et Dogmatica, TE ducem veneramur in morali et Homiletica, TE denique et orationum sacrarum viuum exemplar, et nostrarum, quas in collegio TVO, uti dicitur Homiletico - Practico habemus, aestimatorem propensissimum omni pietate colimus, semperque, dum Deus hanc concesserit vitam, colemus. O utinam ergo sufficerent vires, quibus mentem nostram gratam, quam erga TE habemus, satis declararemus! Et o utinam ego nostri erga TE affectus obseruantissimi pignus quoddam nomine TVO vel quodammodo dignum exhibere possem! Sed virium mearum tenuitatis maxime mihi conscius rogo, ut ne hoc, quod nomini TVO excellentissimo inscribere ausus fui, schediasma de pastoribus et doctoribus pro TVA erga me benevolentia plane singulari, in malam interpreteris partem. Vides statim, VIR MAXIME REVERENDE, vnde huius materiae occasionem arripuerim. Sunt enim viri doctissimi, qui per *παιμένους* (Eph. IV. II.) ministros Ecclesiae intelligunt, per *διδασκάλους* autem scholarum doctores. Et cum sero paullulum
ad

ad nostras perueniret aures, TE ex mandato Regio
 Professoris munus proxime cum ministerio Ecclesiasti-
 co coniuncturum esse, statim illud menti meae obuer-
 sabatur dictum, quod etiam breuiter tractandum
 sumsi. Non scriptum, sed mentem potius respicias
 Nominis TVI obseruantissimam, iterum iterumque ro-
 go. Ceterum humillimis Deum imploramus preci-
 bus, vt pro gratia sua atque sapientia, qua TE ad no-
 uum munus euexit, nobisque pastorem et doctorem
 dedit, TE quoque firmis semper animi corporisque
 viribus exornatum conseruare velit, quo coniuncto
 huic officio in totius Ecclesiae salutem, in academiae
 splendorem, et in omnium auditorum TVORVM
 emolumentum familiaeque TVAE aestumatissimae
 solatium quam diutissime praeesse possis. Paucis! Ser-
 uet TE Deus saluum, ex intimo corde opto, vt vero
 fauori TVO TVAE que beneuolentiae totum colle-
 gium meque inprimis commendatum habere velis,
 valde rogo, qui aetatem permansurus sum

NOMINIS TVI

Lipsiae d. XVI. Iul.
 1808 XXXVIII.

obseruantissimus

M. GOTTLOB PERSIGK.

Quidsi filium Dei dilectissimum, qui nostrae salutis causa in mundum missus erat, vel vno insignimus nomine, eumque ipsum Christum nostrum nuncupamus, vocamus eum et sacerdotem nostrum summum et prophetam maximum et Regem clementissimum. Hoc triplex ipsius erat officium, quod dum *θεάνθρωπος* noster in his versabatur terris ipse secundum voluntatem Dei, modo perfectissimo exsequutus fuit adeo, vt ne quid supra cogitari possit. Hoc ipso acquiebat sibi sanguine suo coetum proprium, hunc regnabat, hodieque regnat, hunc doctrina coelesti instituebat, atque huc dum, etiamsi non ipsa sua sanctissima praesentia visibili, sed mediantibus personis ad oeconomiam suam administrandam aptis riteque et diuinitus vocatis instruit. Vti enim, postquam totum, quod suscepit, mediatoris opus consuminauerat, et cruci affixus, mortuus et e mortuis resuscitatus fuerat, in coelos vnde venerat, victor et triumphator gloriosiss. adscensus, fidum se clementemque nobis praebat propitiorem atque Ecclesiae suae iam iam acquisitae et ad partem collectae, sed adhuc etiam conuocandae ministros fidos ordinabat: ita nec minus hodiernum domui suae de pastoribus prospicit et doctoribus, per quos in primis munus suum propheticum continuat, animasque de rebus ad salutem pertinentibus, instruit. De his qui in scriptis N. F. pastores et doctores vocantur, bono cum Deo, pauca edifferemus arrepta occasione ex loco Ephes. IV. ii. vbi verba ita fluunt: *Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τὰς μὲν ἀποστόλους, τὰς δὲ προφήτας, τὰς δὲ εὐαγγελιστάς, τὰς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους.* Et idem (Christus) dedit alios quidem Apostolos, alios autem Prophetas, alios Euangelistas, alios autem Pastores et Doctores.

Haec quidem verba, si intra contextum conspiciuntur, continent in se probationem propositionis v. 7. quod vnique homini Christiano dentur dona sanctificantia secundum mensuram donationis Christi. Haec nempe dona Christus in carne obambulans equidem ipse distribuit hodieque donat, sed tunc immediate nunc mediate per ministerium verbi et admi-
 mini-

ministracionem sacramentorum; specialiorem vero huius verficuli, extra contextum considerati, scopum facile perspici quispiam, docet nimirum Paullus: quod Deus certos ministrorum sacrorum gradus et ordines constituerit, atque eosdem donis admodum variis exornauerit administrantibus, nempe alios dono personam apostoli gerendi, alios prophetarum munus subeundi, alios Euangelistarum officio rite fungendi, alios denique Ecclesiarum, et in iis animarum conceditarum curam gerendi. Loquitur itaque h. l. Paullus de donis administrantibus scil. verbi diuini ministris concessis, quorum iterum multiplex et diuersa est ratio. Sed omnia haec diuersa *χρησιματα* commode in duas dispefcuntur classes, quando ad alteram referuntur, illa Spiritus S. dona singularia, quae extra ordinem et sub certis tantum conditionibus ecclesiae necessaria erant: ad alteram dona ordinaria, quae coetui Christi omni tempore, omni loco, et quacunq; conditione sunt plane necessaria, et sine quibus ecclesia nullo modo persistere potest. Huius facili negotio perspicitur distinctionis veritas; cum nulla fere res sit, quae non ita variantibus circumstantiis, diuerso etiam modo consideranda veniat. Dona itaque singularia et extra ordinem a Deo data *cvm* sub oeconomia Vet. T. necessaria erant, quando vnus veri Dei cultus inter Iudaeos constituendus et per aliquot secula contra ingruentem vicinorum idolatriam defendendus erat, *tvm* sub initio N. F. vt auctoritas Apostolorum stabiliretur et Ecclesia Christi plantaretur. Adeoque etiam a Deo viris sanctis et *θεοτελευτοις* dispertiebantur, nempe Prophetis vtriusque foederis, et Apostolis et Euangelistis N. T. Quae vero in altera collocauimus classe, ea etiam hodiernum gratia diuina ministris Ecclesiae largitur et largiatur necesse est, nempe inprimis donum verbum diuinum praedicandi et sacramenta administrandi, quippe sine quo ecclesia consistere non potest. Rom. X. 14.

De Prophetis V. T. aliquid dicere iam nil attinet, quorum vltimum eumque Canonicum Malachiam fuisse, multi demonstrant. a)

a) v. Carpzouii Introd. ad LL. bibl. V. T. P. III. c. 18. p. 453 sqq.

VIII

non modo cum Apostolis immediatam ἑλλαμψιν viris θεοπνεύ-
 ροις concessam; sed etiam cum ea Apostolos et prophetas N. T.
 et Euangelistas, viros extra ordinem a Deo positos, nemo fere
 est qui dubitat; mansisse autem Pastores et doctores eosque or-
 dinarios verbi diuini ministros, inde certo concludimus. Sed
 necesse esse existimo, vt paullo penitius, quantum instituti nostri
 ratio permittit, in rem inquiramus, atque vnus cuiusque voca-
 buli, cuius mentionem iniicit Apostolus, notiones euoluamus,
 quo eo felicius in nostro progredi possimus proposito.

Inter ministros Ecclesiae non semper vsitatos principem
 omnino locum obtinent Ἀπόστολοι, qui erant nuncii atque le-
 gati singulares (Luc. VI, 13.) a Christo ipso immediate electi ac
 vocati (Act. I, 24, 26. IX, 6.) potestate magna (Io. XX, 12.)
 peculiarique dono Spiritus S. dono linguarum et miraculo-
 rum Act. II, 4. instructi, in omnem missi orbem ad praedi-
 candum Euangelium et ad regnum Christi fundandum et con-
 firmandum (Marc. XVI. Matth. XXII, 19.) nulli loco certo et
 coetui adstricti. Hoc sensu strictiori si vox sumatur, non nisi
 duodecim Christi discipuli, et Paullus, sub Apostolorum nomine
 intelligi debent; b) quod si autem vox τῶν ἀποστόλων sensu latiori ac-
 cipiatur, in censum apostolorum veniunt non solum discipuli
 LXX. sed et Timotheus et Titus et alii 2. Cor. VIII, 23. Et hoc
 sensu latiori optime definiuntur ab Excellentiss. Moshemio: c)
 quod sint doctores illi extraordinarii, quibus certi non com-
 missi erant coetus.

Apostolos proxime in loco nostro Paullino excipiunt
 προφήται N. F. atque hi quoque erant homines extra ordinem
 a Deo commoti et vocati donoque vaticinandi et futura prae-
 dicendi instructi. Sunt omnino plurimi iique Theologi maximi,
 qui latiori sensu donum illud propheticum in scriptis N. T. nempe
 de dono ἐμφανείας sumi debere doctissime docent; sed cum
 1) nullam videamus necessitatem, cur a proprio et frequentis-
 simo

b) Vide de Praerogatiuis Apostolorum fusioem pertractationem in
 Burmanni Exercit. Acad. P. II. p. 104. breuem in Balth. Bebelii
 Antiquitatibus Eccles. Art. II. pag. 7. §. 2.

c) in Instit. Hist. Eccl. N. T. P. II. Sec. I. c. II. §. 2.

lino vocis *προφητείας* significatu recedamus, cum 2) notum sit, quod etiam in primitiua adhuc Ecclesia tempore apostolorum superstes fuerit vaticinandi donum; cum denique 3) vox *προφητείας* in locis Scr. sacrae N. T. semper ponatur inter dona extraordinaria, non possum non commoueri, vt credam, prophetas etiam h. l. esse doctores dono extraordinario, spiritu nempe vaticinico praeditos.

Prophetas insequuntur 3) *Ευαγγελιστάι*. De his, si fatendum quod res est, possunt omnino sub hoc nomine omnes ministri Ecclesiae, qui laetum de Messia, saluatore nostro aut ore aut scripto nuntium afferunt, intelligi. Multi enim Euangelistarum nomine veniunt, in sacro codice N. T. Sed an iis omnibus dona extraordinaria tribuenda sint, nec ne, valde disceptatur. Cum vero hoc loco ab Apostolo Paulo distinguantur a doctoribus et Pastoribus, qui et sacramenta administrare et legem et Euangelium praedicare debent, merito hoc in loco quatuor illos viros *θεοπνεύστους* qui res Saluatoris gestas calamo et scriptis consignarunt, intelligimus, in quibus inusitati quid videri licet. Sed nec iis aduersabimur, qui statuunt, ad quosdam Christianorum coetus primitiuos missos fuisse Euangelistas, eosque donis singularibus a Deo exornatos, vt, quorsum Apostoli temporis angustia exclusi venire non poterant, ibi hi fidem praedicarent atque gentes ad Christum vi prorsus diuina conuerterent. *)

Sed derelictis his extra ordinem a Deo datis doctoribus, ad ministros ecclesiae in N. T. ordinarios, qui sunt Doctores a Deo mediata vocatione ad publice praedicandum verbum diu., et ad ministranda sacramenta rite instituti, quibus Ecclesia nullo modo carere potest, progredimur, quos Paullus vocat *παιδείας καὶ διδασκάλους*. Hi quomodo ab extraordinariis doctoribus differant facile perspicitur, si ea, quae de quouis doctore extraordinario speciatim dicta sunt, perlegerimus et considerauerimus. In eo equidem conueniunt omnes, quod 1) a Christo vocati fuerint: quod 2) sine Christi auxilio nil valeant, sed omnia ex plenitudine Iesu quaecunque ad aedificationem agant, accipere debeant, quod 3) omnes et singuli spiritualia tractent, eundemque finem ad lucrandas Deo hominum animas, ad easdem con-

B

firman-

*) Vid. Seb. Schmidii Coll. bibl. post. p. 287. seqq.

firmandas corroborandas, et conservandas habeant; quod d) denique omnes sub potestate Dei sint neque alteri dominari debeat, sed cum Apostoli, Prophetæ et Euangelistæ immediate a Christo vocentur, donisque plane extraordinariis ἀμύσας a Spiritu S. donarentur erroris omnis in proponendis rebus ad salutem pertinentibus expertes fallique nescii; hi contra pastores ordinarii mediate per apostolos vocentur, hodieque per totam Ecclesiam vocentur, et scientiam theologicam magno studio et labore sibi acquirere debeant, neque tamen ita perfecti reddantur, vt plane sint infallibiles, qualem se tamen fastu spirituali pestilentique quodam sidere afflatus falso, impiissime et sine omni fundamento iactitat Anti Christus septem montibus insidens: cum denique illi deserint, hi vero necessario permanserint, et quae sunt alia: videmus non tam in re ipsa, quam in circumstantiis quibusdam differre doctores extraordinarios et ordinarios *ποιμένες καὶ διδασκάλους.*

Quinam ergo sunt illi ordinarii *ποιμένες καὶ διδασκάλους*? Non curabimus iam varias harum vocum apud scriptores profanos significationes, sed eas tantum, quae ad nostrum faciunt institutum ex Scriptura sacra proferre, sufficiat. Nomen autem *ποιμὴν* et *ποιμαίνων*, cui Ebraicum *רעה* et *רעה* respondet, quid proprie significet, omnibus satis constat, nempe denotat pastorem, qui gregem suum nouit, ducit, alit, potat, tuetur, etc. quo significato proprio saepius in pandectis sacris occurrit: deinde sensu figurato saepissime etiam in Scriptura sacra transfertur ad eos, qui aliorum gerunt curam, iisque de vitae vel temporalis vel spiritualis necessariis sollicitè prospiciunt, eos ducunt, regunt, alunt, custodiunt etc. Sic, vt bene docet Stockius d) sumitur 1) de magistratibus, qui populum regunt v. g. 2. Sam. V, 2. vbi de Dauide Rege, altera vice vnguendo, verba Dei reperuntur. *את-רעה את-עמי* pasces i. e. reges populum meum eumque custodies. coll. Ps. LXXVIII, 71. Et in N. T. non equidem de Regibus temporalibus, sed tamen spiritualibus occurrere memini Apoc. II, 27. vbi iterum regere denotat. 2) de Christo respectu totius officii suauissimi mediatorii. Ps. XXIII, 1. Ezech.

XXXIV,

d) in Clauē linguae sanctae sub voce *רעה*.

XXXIV, 23. XXXVII, 24. Io. X, 11, 16. 1 Petr. II, 25. Matth. XXVI, 31. Ebr. XIII, 20. Apoc. VII, 17. 3) de Doctoribus Ecclesiae, qui animas sibi concreditas doctrina et sacramentis pascunt: Ies. LVI, 11. LXIII, 11. Ier. II, 8. III, 5. Io. XXI, 16. Act. XX, 28. 1 Petr. V, 3. Haereo autem, dum locum Ier. II, 8, perlego et non sine ratione *הורהוּ פְּשֵׁהוּ* apprehendentes vel potius tractatores legis i. e. totius doctrinae a Deo reuelatae a *מְדַבְּרֵי* pastoribus distingui existimo. Et si ministros Ecclesiae V. T. respicio, extra omnem dubitationem per pastores illi intelliguntur doctores seniores, qui equidem doctrinam Dei tractabunt, sed simul synagogarum pastores et quasi praepositi erant, ut gregem omni sapientia regerent, et omni cura tuerentur. Quare hanc prudentiam, hanc curam deseruisse dicuntur officii sui parum memores pastores, qui sua tantum curabant, populum autem negligebant. Ies. LVI, 11. cum contra alio loco Ier. III, 15. se pastores daturum esse promittat Deus *כִּי אֶבְרָכְךָ וְאֶתְּנֶה לְךָ כֹּהֲנִים וְרֹאשֵׁי צֹאן*, Act. III, 22. in quibus bene placitum est domino: pastores, qui omni sapientia regerent gregem, et in vera doctrina tuerentur. Per Doctores autem h. l. illi Ecclesiae Iudaicae ministri sine dubio indicantur, qui itidem plebem docebant, legemque et Euangelium explicabant, sed tantam non habebant auctoritatem, ut populum regerent. Attamen valde dubitatur an ad h. l. ea applicari possint.

Vox *διδάσκειν*, denotat docere, unde *διδασκαλος* et *διδάκτικος*, qui doctus qui institutus fuit, atque in doctrina studio suo ita profecit, ut habitum sibi acquisierit, aliosque iterum edocere queat. Sic Latinis *διδασκαλος* est tractator et magister. Differt autem *διδάσκειν* a verbo *κηρύσσειν* et *Ευαγγελίζεσθαι*, ut *λόγος* et *διδασκαλία* 1 Tim. V, 17. ubi prius significat plantationem Euangelii, alterum vero rigationem h. e. institutionem vltiorem adhortationem et confirmationem, quae superadduntur plantationi fidei. e) Atque hinc inde etiam vocem *διδασκαλος* facile *ἀπὸ τῆς Ευαγγελίζεσθαι* distinguere possumus. Haec vox saepius in Scr. S. N. T. adiuuenitur, et usurpatur, 1) de Christo saepissime Matth. VIII, 19. IX, 1. XII, 39. XXVI, 18. Luc. XVIII, 18. Io. III, 2. XII, 3. qui nempe promissus

e) vid. Burmanni Exercit. Acad. disp. XVII. p. 235. *ἐκ τῆς* (e)

Ecclesiae ministros significari existimant, quibus cura h) gregem domini ministerio verbi diuini et sacramentorum regendi commissa fuerit; διδασκάλους autem ad scholas adstringunt, adeo, vt ibi veritatis coelestis professores et iuuentutis erudiendae informatores egerint. Pastores Ecclesiae praefuisse et etiamnum praeesse, nemo dubitat; sed an tempore Pauli iam scholae et in iis peculiare iuuentutis praeceptores constituti fuerint, omnino iure valde dubitatur: vt adeo quae pro sententia sua stabilienda viri doctissimi proferunt testimonia ex posteriorum seculorum scriptoribus desumpta, vix probent, quod probare debent. Prouocant nimirum ad Eccles. Antiochenam Act. XIII. i. scholamque Alexandrinam, in quibus fuisse dicunt doctorem Ammonium, Pantaenum, Clem. Alexandrinum, Origenem etc. aliosque, qui omnes quidem docuerint, nec tamen Pastorum munus gerere debuerint; ita, vt, cum Origenes aliquando se immiscere voluerit officio Pastorum, maxime reprehensus fuerit tanquam ἀλλοτριεπισκοπος, vti tradit Nicephorus. i) sed hic iterum distinguendum est inter tempora Apostolorum, vbi nondum sedem habebat fixam Ecclesia, et inter tempora, quibus iam vires sumserat. Hae enim scholae longe erant recentiores, quam vt in scriptis Pauli locum habere possent k)

3) Theophylactus, Bulgariae Archiepiscopus, nomine Pastorum Presbyteros et Episcopos; doctorem vero diaconos et quoscumque Ecclesiae ministros intelligit; sed deinde tamen nil fere certi definiuisse videtur, dum dicit: poteris intelligere. etc. l)

4) Alii denique, vt breuiores simus, sunt, qui has voces pro-

B 3

h) Vid. Carpzouii progr. Lips. quod recensum extat in Sylloge I. progr. Dn. M. Gabr. Ternè pag. 731. seqq.

i) Libr. V. c. 14. Histor. Eccles. etc.

k) Vid. Franc. Burmanni Exercit. academ. P. II. pag. 233.

l) in Comment. in Epist. Pauli edit. Londin 1636. fol. ad h. l. pag. 336. ita scribit: τὲς τὰς ἐκκλησίας ἐγκεχειρισμένους λέγει (Παῦλος) τὲς ἐπισκόπους, οἷος ἦν Τιμόθεος, Τίτος καὶ οἱ τριῆτοι. Δύνασται δὲ ποιμένας καὶ τὲς πρεσβυτέρους, καὶ ἐπισκόπους νοῆσαι διδασκάλους δὲ καὶ τὲς διακόνους· καὶ γὰρ καὶ ἐτοίμη τὴν καθαρτικὴν τάξιν ἔχοντες διὰ τὸ λόγῳ καθάρει πάντας.

fus synonymicas esse asserunt. Inter patres hanc sententiam variis argumentis tuetur Hieronymus. (m) Ex Theologis nostratibus idem statuunt celebr. b. Io. Fr. Buddeus in Ecclesia Apostolorum pag. 630. et clariss. Wolfius in curis Philolog. ad h. l. pag. 93. Ex Reformatis Henr. Hammondus in N. T. in h. l. pag. 117. Braunius in doctrina foederum pag. 632. 634.

His ita comparatis atque a me perspectis in biuio quasi haerebam, quam eligere praestaret sententiam ignarus, iis vero altius ad animum reuocatis, eorum sententiae calculum adiacere commouebam, qui per *ποιμέναις* et *διδασκάλαις* easdem personas eiusdem ordinis Ecclesiastici denotari tuentur: intelligi nempe per Pastores et Doctores existimo, ministros Ecclesiae ordinarios, qui et verbum Dei publice priuatimque docent et sacramenta rite administrant, quales tempore Apostolorum vocari et constitui incipiebant Presbyteri et Episcopi, quorum utroque et Episcoporum et Presbyterorum (quae duo etiam nomina vnam personam denotant e. g. Tit. I, 5. 7.) erat docere et sacramenta administrare. Sequentibus autem imprimis argumentis in hanc mentem sum adductus: quod Paullus α) extraordinarios doctores Apostolos, Prophetas et Euangelistas notanter et aperte per articulum et particulam *τὲς δὲ, τὲς δὲ;* pastores vero et doctores non ita distinguat, sed coniungat *τῶν καὶ ἐξηγητῶν*, quo indicat sane: duo nomina vnus eiusdemque omnino esse muneris.

Accedit β) quod vox figurata *ποιμὴν* antecedit, quam propria statim explicat *διδασκάλαις*. Notum autem est, saepius et in primis in Psalmis Dauidis et in scriptis prophetarum voces occurrere metaphoricis, easque paullulum tectas, quae per claras statim insequentes explicantur. Deinde supra ex Luc. II, 46. et Ioh. III, 10. vidimus, per *διδασκάλαις* ordinarios generatim denotari Ecclesiae Iudaicae ministros. Nil magis γ) probat,

m) in Operum Paris. 1706. Tom. IV. pag. 364. his vitur verbis: Nec vero putandum, quod sicuti in superioribus tribus, alios dixit, esse Apostolos, alios prophetas, alios Euangelistas: ita et in pastoribus et magistris officia diuersa posuerit. Non enim ait: alios autem pastores et alios magistros etc.

bat, quam loca S. sacrae s. parallela; nunc autem huius dicti locum parallelum habemus, nempe 1. Cor. XII, 28. hic vero idem Apostolus Paullus ministrorum Ecclesiae ordines iisdem fere describit verbis, de pastoribus autem non nisi vnica voce τῆ διδασκαλίᾳ, vt adeo sub hoc quoque nomine Pastores comprehendantur, vtitur coll. Rom. XII, 7. quos doctores Ebr. XIII, 17, 24. vocat τῶς ἡγούμενοι, aliis autem locis τῶς ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους. Tit. I, 5, 7. Act. XX, 17, 28. Phil. I, 1. 1. Tim. III, 2. Quod autem διαίονοι ab his distincti fuerint ministri, nemo fere est qui dubitat. Neque etiam Paullus, 1. Tim. V, 17. addit, τῶς κοπιῶντας ἐν ποιμνίᾳ sed tantum ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ vbi vox prior angustiores, posterior vero latiore habere significatum supra dictum fuit.

Obseruemus etiam d) quod illa distinctio realis inter nomina pastoris et Doctoris, quando per Pastorem minister Ecclesiae, per doctorem, doctor scholae intelligitur seculo demum post natum Christum secundo inualuerit, vt adeo hanc minime indigitare potuerit Paullus.

Et e) denique cogitemus quaeſo? an fingi aut concipi possit Pastor σπεδάσας ἑαυτὸν δέκιμον, παραστήσει τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, qui non sit διδασκάλος, 2. Tim. II, 24. vt possit ἁδοτερεῖν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας: et qui non sit ἄρτιος καὶ ἐξηγητισμῆνος etiam πρὸς διδασκαλίαν 2 Tim. III, 16. Vt recte adeo iudicet Hieronymus: n) non debere quempiam in Ecclesiis, quamuis sanctus sit, pastoris sibi nomen assumere nisi possit docere, quos pascit.

Ceterum, quod neququam S. sacrae ταυτολογίας vitium adfingamus, cum ne vnica contra vocem frustra positam esse in S. sacra mente deuotissima maximaque veneratione statuamus, paucis nos vindicabimus.

Namque etsi ποιμένας καὶ διδασκάλους easdem vnitis ordinis personas esse statuamus, nostra tamen mens nequaquam est, vt putemus: in hoc suo officio vnus tantum rei administrationem habere et in vnico tantum negotio occupatos esse debere M. E. sed varia, vt in collegiis fidei dogmaticis edocemur, varia omnino huius ministerii Eccles. sunt officia, variae sunt curae, ad quas dubio procul respexisse, neque adeo frustra duo verba adhibuisse

n) Tom. cit. pag. 365.

buisse Paullum, putandum est. Latet enim sub voce figurata *πορ-
μην* singularis quaedam emphasis, si omnia, quae huc quadrant
tertia comparationis, erüere velimus; sed huius non permittit
instituti nostri ratio. Vide, si velis, *ib.* Gerhardum, in LL. Theol.
T. VI. edit. francof. fol. pag. 14. Sed duo tantum generatim de
vtroque et *ποιμένος* et *διδασκάλος* verbo, adiciemus, vt videa-
mus latissimum esse ministerii Eccles. campum: 1) *Conuenit*
in vniuersum doctoribus Ecclesiasticis, vt bona docendi do-
ctrinasque proponendi methodo gaudeant, vt genuinum Scr. S.
sensum explicant, vt sacramenta iuxta institutionem Christi ad-
ministrant, vno, vt publice et priuatim data occasione, do-
ceant auditores, arguant, corrigant, adhortentur, consolentur.
2) *Pastorum est*: vt curatiorem adhuc animarum curam gerant,
vt ad ouium singularum statum et faciem omnem cogitationem
conferant, easque ita obseruent et contra lupos defendant, ne
vel vnica pereat anima: vt pro ouibus orent, vt eas visitent, vt
re et consilio denique eas adiuuent in omnibus, quae ad fidem
et salutem pertinent; vt et disciplinam Ecclesiasticam exerceant
quo omnia fiant *κατὰ τὸν καὶ εὐσχημοσύνην*, et omnia quae-
cunque ad fidem et pietatem ducunt, studio summo obser-
uent. Haec sunt, quae sub his duabus vocibus continentur
officia, haec sunt quae pastoribus et doctoribus incumbunt.
Quodsi autem quis hunc locum ex Ier. II, 8. et Ies. LVI, 11,
explicare velit, vt doceat, quosdam boni ordinis causa do-
ctores non officio quidem ipso sed gradu tantum aliquo distin-
ctos fuisse, illi non adeo refragabimur. o) Hoc tamen quod
per Pastores, sacerdotes tantum, per doctores autem scholarum
magistri soli indigentur, nobis nondum persuadere potuimus.

Sed equis tamen tam stultus esse velit, vt arbitretur exin-
de, ac si nil faciant ad aedificationem corporis Christi, ac si nil la-
borent in regno Iesu, qui tantum in scholis et academiis do-
cent? cum praestantissimum contra illorum hoc inprimis tem-
pore esse officium, nemo non cognoscat. Nos veneramur
Ministros in Ecclesiis, nos veneramur magistros in scholis et
academiis, et si quis duobus his muneribus coniunctim con-
iunctisque viribus fungatur eum vel duplici honore dignum
cum duplicem prae aliis praestet vsum, praedicamus.

o) Vid. Burmannus l. c. pag. 237.

* * *

99 A 6988

ULB Halle

3

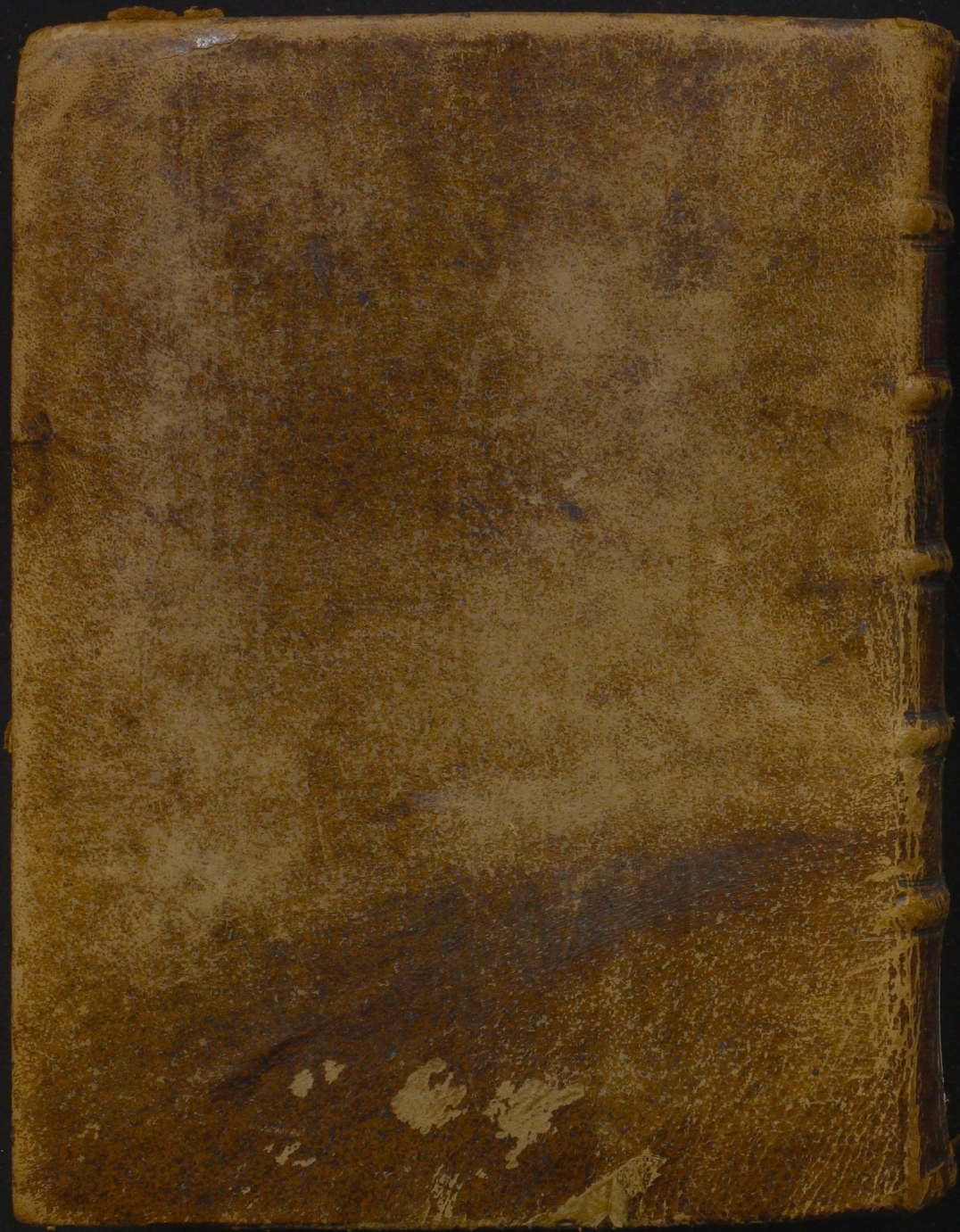
002 843 919

ursprüngl. Stk. 1 nicht gezählt, da
Teil nicht zu ermitteln

6517
1078

Reise

DE
 ET DOCTORIBVS
 CAP. IV. COMM. II.
 MEDIASMA

QVOD
 REVERENDO, EXCELLEN-
 TISSIMOQVE
 MINO

NO TELLERO,
 AL. ET AD D. THOMAE
 NO MERITISSIMO,
 QVO

AE PROFESSORIS
 AORDINARIII MVNVS
 EMIA LIPSIENSI
 E OBLATVM,
 E ATQVE ORATIONE
 OLENNI
 ICABATVR

XVII IVL. MDCCXXXVIII.
 LABVNDQ ATQVE DEVOTO
 XHIBET
 MILETICO - PRACTICVM,
 QVOD SVB
 IRI MAXIME REV.

TELLERI
 SIDIO FLORET
 NTERPRETE
 RSIGKIO, KIRCHHAINA-LVS.
 THEOL. STVD.

PHARMACIA LANGENHEMIANA.

